

සත්ත්ව ලෝකය

කෘමි ලොවේ

හෙලිකොප්ටර් කාරය

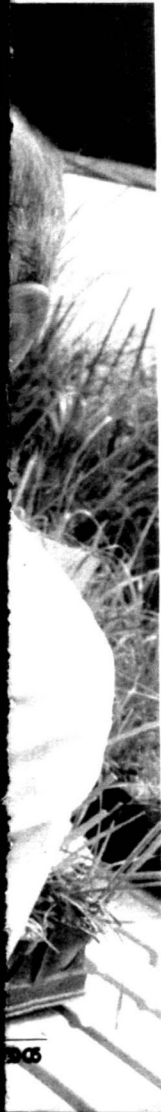
සුනසා වාන්දනී ද සිල්වා

කෘමි ලෝකයට අයත් බත්කෘරා ගේ අතීතය ඉතා දිගු ඉතිහාසයකට නෂකම් කියනු ලබයි. ඉතිලෙන කෘමීන් අතර ඉතා දර්ශනීය මෙන්ම ආකර්ෂණීය වූ බත්කෘරන් ගේ මුතුන් මිත්තන් අද අපි දකින්නන්ට වඩා ප්‍රමාණයෙන් විශාලය. මීට අවුරුදු මිලියන 300 කට එපිට වූ පොසිලයක් මඟින් හඳුනාගත් අන්දමට අතීත බත්කෘරකු ගේ පියාපත් අතර පරතරය අඟල් 28 ක් පමණ විය.

සමනලයන් තරමටම ඔබගේ දෙනෙතට ආකර්ෂණීය නොවුන ද සාහිත්‍යාංග අතර “බත්කෘරා” පිළිබඳව ගෙනුන ප්‍රබන්ධ බොහෝය. ජපානයේ ජාතික

සංකේත අතර සිටින බත්කෘරා ඔවුන් හඳුන්වා ඇත්තේ Tombo නමින් ය. බත්කෘරාගේ සිරුර දිගුය. උදර ප්‍රදේශය දිගු වුවද පටි ස්වභාවයකින් යුක්තය. ශරීර වර්ණය ආකර්ෂණීය වූ වර්ණ සංකලනයෙන් හොබවේය. ඒ අතර දීප්තිමත් කොළ, නිල්, රතු, දම් සහ කහ වර්ණයන් විශේෂය. ගෙල හා උදරය අතර ප්‍රදේශය සංකෝචනය වේ. පෙනුම තියුණුය.පාද යුගල තුනී වුවත් විශාල පියාපත් යුගලය සංවේදීයට වැඩුන බත්කෘරන් සිය උදරයේ ඇති සිදුර මඟින් ශ්වසන කාර්යය සිදු කරයි. පිලවා අවස්ථාවේදී හිස මත ඇති ස්පර්ශක (antennae) මඟින් ශ්වසන කාර්යය සිදු කර ගනී. පරිසර පද්ධතීන් අතර බත්කෘරා විශිෂ්ට වූ ජීව විශේෂයකි. පාරිසරික ලෙස හානිකර මදුරු විශේෂ සහ කෘමීන් ගොදුරු කර ගැනීම බත්කෘරන් ගේ කාර්යභාරයයි. ලොව පුරා විසිරී සිටින බත්කෘරන් ගේ විශේෂ 5000 ක් පමණ

වේ. උතුරු ඇමරිකාව තුළ 450 ක් පමණ ද ඩුනානයේ විශේෂ 38 ක් පමණ ද සිටින වැඩි ව්‍යාප්තියක් දක්නට ලැබේ. උණුසුම් කලාපවල විමන් විශේෂ (Obontata) විශේෂයෙහි උප ශාඛාවකි. එයින් එක් වර්ගයක් Amis ලෙස ද අනෙක් විශේෂය Zyg නමින් ද හඳුන්වා ඇත. පෙ මෙම ප්‍රභේද දෙකම එක හා ස වඩා දියුණු ලෙස නිරීක්ෂණය කළ පෙනී යන පරිදි Amisoptera ශාඛයේ පියාපත් අසාමාන්‍ය පෙ යුක්තය. Zygoptera නමින් හඳුන්වන selfies විශේෂය පියාඹන විට ලය. මොවුන්ගේ ඇස් වෙනම ඇති අතර Amisoptera විට ඇස් ඔවුන් ගේ හිස මුදුනෙහි ඇත. විවිධ හැඩ ඇති මොවු පිටුපස පිහාටු ශක්තිමත්ය. දී සිටින විට මෙම පිහාටු ශරීර අංශක 180 ක දුරින් පිහිටුවා

ඇමරිකාවේ සිටින විශාල ප්‍රමාණයේ ධන්කුරකු ගේ දිග අඟල් 6ක් පමණ වෙන අතර කුඩා විශේෂය අඟලකටත් අඩු දිගින් යුක්ත ය. කාන්තාර ප්‍රදේශවලින් ධන්කුරන් ගේ ගහණය දැක ගත හැක. ඉන්දියානු රටවලට ආවේණික ධන්කුරන් සිසිර සෘතුවේ මෙන්ම ආර්ද්‍රතාවය සහිත තෙතමන දිනවලදී දැක ගත හැක. හෙලිකොප්ටරයක හැඩ ඇති මිසයිලයක වේගයෙන් පියාඹන මොවුන් ඉන්දියානුවන් විසින් *deril's darning needles house stingers* යන සුරතල් නාමයන්ගෙන් හඳුන්වනු ලබයි.

Zygoptera විශේෂයෙහි පිටුපස පිහාටු Amisoptera විශේෂයටම සමාන වුවද ඒවා සිරුරට සමීපව පිහිටා ඇත. ධන්කුරන් ගේ බෝ වීම ධන්තර මඟින් සිදුවෙන අතර පැහැදිලි පලයේ බිජු දැමීම ඔවුන් ගේ සිරිතය. ධන්තර දැමීමේ ක්‍රම දෙකකි. ඇතැම් කෘමීන් වතුර මතුපිට හෝ යටින් බිජු ලන අතර තවත් කෘමීන් වතුර අද්දර බිජු-ලති.

මෙම ධන්තර දිගු සහ සිලින්ඩරාකාර හෝ ඉලිප්සාකාර හැඩැති වේ. නොමේරු අවධියේ දී පලය ආශ්‍රයේ ජීවත්වෙන ධන්කුරන් පලප පැළෑටි මත රැඳෙති. මාස 3 සිට 4 අතර කාලයක් පිලවුන් ලෙස සිට එතැන් සිට පලයෙන් මිදී ගොඩ බිමට පියාඹනු ලබයි. මොවුන් ගේ ආයු කාලය මාස 6 සිට අවුරුදු 6 අතර කාලයක් වේ.

වැඩිහිටි අවධියේ දී කෘමීන් ගොදුරුකර ගනිමින් ජීවත්වෙන ධන්කුරන් ගේ පියාඹා යෑමේ වේගය පැයකට කි.මී.30 ක් පමණ වේ. හම්බෙර්ඩ් කුරුල්ලන් මෙන් ඉතා වේගයෙන් Zig - Zag ක්‍රමයට පියාඹායෑමේ හැකියාව ධන්කුරන් සතුව පවතී.

ඇමරිකාවේ සිටින විශාල ප්‍රමාණයේ ධන්කුරකු ගේ දිග අඟල් 6ක් පමණ

වෙන අතර කුඩා විශේෂය අඟලකටත් අඩු දිගින් යුක්ත ය. කාන්තාර ප්‍රදේශ-වලින් ධන්කුරන් ගේ ගහණය දැක ගත හැක.

ඉන්දියානු රටවලට ආවේණික ධන්කුරන් සිසිර සෘතුවේ මෙන්ම ආර්ද්‍රතාවය සහිත තෙතමන දිනවලදී දැක ගත හැක. හෙලිකොප්ටරයක හැඩ ඇති මිසයිලයක වේගයෙන් පියාඹන මොවුන් ඉන්දියානුවන් විසින් *deril's darning needles house stingers* යන සුරතල් නාමයන්ගෙන් හඳුන්වනු ලබයි. ඉතිලෙන අතරම ගොදුරු අල්ලා ගත හැකි හකු ප්‍රදේශවලින් යුක්ත නිසාම ඔවුන් මෙම නමින් හඳුන්වනු ලබයි.

ධන්කුරා ගේ ඇස් විශාලය. මෙම ඇස් ආධාර කර ගෙන චලනය වෙන වස්-තූන් සහ අනතුරු පිලිබඳව අවවාද හඳුනාගනු ලබයි.

මොවුන් ගේ ශරීරයේ ඇති කෙන්නද (hair) මඟින් පරිසරයේ විස්ථාපනය හඳුනා ගනී. මොවුන් ලැගුම් ගන්නා විට පියාපත් පහතට නැමී ඇති අතර උදරය අහස දෙසට දිශාගතව ඇත. යළිත් සිටි ස්ථානයෙන් පියාඹන විට කිසියම් අනතුරක් ඇත්දැයි විපර-මින් බැලීම ධන්කුරා ගේ සිරිත ය. □

